

Andreas Andreassen, prestur

Kingosálmabókin í skrínum

Útróðrabátarnir tóku ferð, vögdir av heilagum sangi, átrúni halgaði manna gerð, menti væl skipsmanna mikla her, uggaði einkjanna meingi!

Teksturinn til Ólavsøkuðag: »Sanniliga, sanniliga sigi eg tykkum; Fellur ikki hveitukornið í jørðina og doyr, tá er og verður tað einsamalt; men doyr tað, tá ber tað miklan ávøkst. Tann, sum elskar lív sitt, missir tað, og tann, sum hatar lív sitt í hesum heimi, skal varðveita tað til ævigt lív. Tænar nakar mæ, fylgi hann mæ eftir, og har sum eg eri, har skal eisini tænar mín vera. Tænar nakar mæ, skal fadurin æra hann!« (Heilagi fadur, takk fyri títt heilaga orð til okkara í dag, orð títt er sannleiki, læt tað lýsa okkum vegin til sannleika og til sælu)!

Eg fari at loyva mær at nema við eina hending, ið fór fram í seinastu öld, og sum mangan hevur verið havt á máli, har ein dagliga hevur sít yrki sum sóknarprestur.

Seinast í mai mánaði í

moy úr Havn, ið skuldi giftast har suðuri, og komandi maður hennara var ein av manningini umborð.

Tey fóru ikki boð í bý - men umkomust øll. Og saman við eini fjøld av okkara fedrum, ið lögduunnar

ini! Eftir at verða í bygðini í mong ár, endaði hon niðri í Danmark! Og stóru áhugi hevur verið at fingið hana aftur til bygðina, har hópín av fólki, saman við bygðaráðnum hava gjørt sít til, at hon skuldi koma aftur!

4. juli í ar var hon endaliga givin Hvalbær kirkju, og liggur nú frammi á altarinum sum eitt ógloymandi minni um teir, ið fingi vátta grøv hin minniliga dagin í 1835.

Henda hending færdi m.a. við sær, at Kongiligi Handilin, árið eftir, fékk sær úthandil á Tvøroyri; fyrri at suðuroyingar lættari kundu keypa og selja vørur teirra! Tað er eitt fátækt fólki, ið ikki gevur sær stundir til at rógva aftur á fyrri at minnst hendingar, ið hava sett síni spor: »Lætið ei søguna

einsamalt; men doyr tað, tá ber tað miklan ávøkst!«

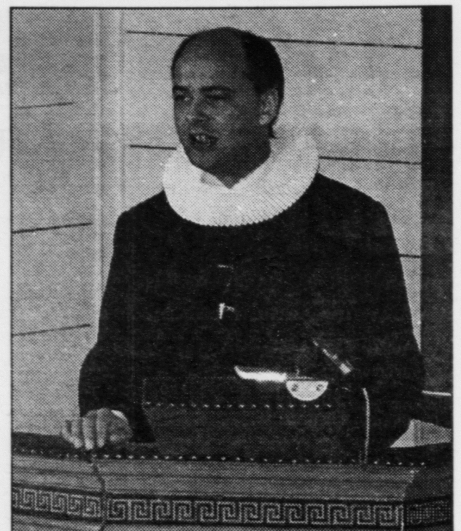
Jesus má doyggja fyrri at geva lív! Og tað ei vegna hansara deyða og uppreisn, at vit sita her í kirkjunni í dag!

Í fyrstu atlugu kann deyði hansara tykjast at verða eitt fullkomið tap við tí úrsliti, at alt hansara virksemi heldur upp! Men so er ikki, tí kristindómurin er altíð nútíð. Jesus veit, at hann má doyggja, fyrri at vit kunnu fáa lut saman við honum. Og tá vit ikki longur dyrka hveitikorn her heima, kunnu vit samanbera deyða hansara við eitt setepli, ið vit seta niður í moldina um várið! Og vit leggja merki til, at tá heystið kemur, tá er epli spilt, men við síðuna av tí liggja nóg góð og frísk epli, ið vit kunnu fáa gagn av!

Á sama hátt má Jesus doyggja, fyrri at geva okkum lív, og tað er við hansara uppreisn, at sigurin verður fullbúgvinn.

Verkið er hansara, ókeypis, av náði, gevur hann okkum sína gávu! Hetta er ein boðskapur, vit mangan hava trupult við at góðtaka, tí vit hava lyndi til at umvæla hansara verk, sum um tað ikki er nóg væl úr hondum greitt! Hetta kann verða vandamikið, tí gleðið boðskapurin sigur okkum: At Jesur doyr, fyrri at geva lív! Og óansæð hvørja stóðu vit hava til hann, so mugu vit gera okkum heilt greitt, at Hann klárar seg uttan okkum, men vit meina onki uttan hann!

Tað var henda trúgv, fedrar okkara livdu og doydu í! Ólavar kongur var onki undantak! Tí var hansara mál, at fólkið í ríkinum tók

Andreas Andreassen, prestur í Hvalbær helt Ólavsøkufræðikuna í ár

við kristnari trúgv! Men sum vit vita, hugaði hetta ikki øllum, tí lögdu mótsøðumenn hansara ráð í móti honum, og 29. juli í 1030 doyði hann á Stiklastøðum í Niðarósi!

Vit minnst hesar hendingar í dag, men vit mega ikki gloyma, at tær altíð koma at standa í skugganum av Páskamorgni! Og hóast vit liva í eini broytingartíð, eiga vit enn nøkur virði, ið koma til sjóndar á tjóðardegi okkara, har landsins fólkavald menn og kvinnur, saman við embætisfólki og prestum ganga skrudgongu úr Havnarkirkju niðan í Løgtingið, har lögtingið verður sett og lögmaður heldur sína árslugu talu, har hann ger hugleiðingar um stóðuna í landinum!

Og sjálvt um tíðirnar eru munandi betri í dag, enn tær vóru fyrri fimm árum síðani, hava hesi seinastu árin verði trupul, hetta hevur ført til, at mong hava stungið í sekkin við vón um eina betri tilveru í fjarskotnum landi. Hartil eru mangir sjómenn og handverkarar fluttir, tí úrtøkan er hægri og skatt-

irnir munandi lægri enn her heima. Og soleiðis kunnu vit halda áfram.

Hvat framtíðin og møgulega ein komandi oljuvinnna hava at bjóða okkum er trupult at meta um! Men her í kirkju okkara prædika vit sama boðskap, ið skjótt hevur ljóðað her á klettunum í 1000 ár: »Fellur ikki hveitikornið í jørðina og doyr, tá er og verður tað einsamalt; men doyr tað, tá ber tað miklan ávøkst!«

Má Harrin vælsigna hvønn einstakan av okkum, og vit biðja um, at hann má læta sítt náðarljós lýsa fyrri okkum, á sama hátt sum hann leiddi fedrar okkara, bæði í ódn, tá deyðin stóð í durunum og í logn, tá alt angaði av friði!

Lætum okkum tí enda við orðunum, ið undangongumaður mín í embætinum í Hvalbær, Friðrikur Petersen yrkti á sinni: »Guð signi mitt fæðiland, Føroyar!« Amen!

Myndir:
Jens Kristian Vang

1835 fór útgjummannafarið »Eggistoftabáturin« úr Hvalbær til Havnar í handilsörindum. Hetta er ein langur teinur at rógva við nógvum íðum og bogum, óansæð, um ein fer eysturella vesturum! Formaðurin á bátinum var Niclas á Hóialagi, bróður til Andras á Argjum!

Komnir til Havnar, fara teir skundisliga inn í Kongiliga Handilin, fyrri har at selja og keypa tær neyðugu vörurnar, áðrenn lagt var frá landi aftur! Á sama tóri keypti ein av manningini eina Kingosálmabók. Og fyrri at Sálmbókini ikki skuldi verða vát av sjóroki, legði hann dýrgrip sín niður í eitt skríni! Tá hetta var gjørt, lögdu teir frá landi! Við á ferðini vórðu, umframt manningin, ein ung-

undir okkara samfelag, fingur tey øll eina vátta grøv. Hvør lagna teirra varð, hevur nóg verið tosað um, tí vedrið var av tí fagrasta, men sum orðatakið sigur: »Ongin veit á morgni at siga, hvar ein á kvøldi gisti!«

Marius Johannessen, sáli, skrivur í bókini »Lærarafólk í Føroyum«, at søgnin sigur, at báturin var tikin av enskum »kapara«. Ein onnur orsök kundi verða, at báturin var ov tungt lessaður!

Nakað eftir henda tilburð var skrokkurin á bátinum funnin uttanfyrri Porkeri, og skrínið rak uppá land í Víkarbyrgi, og í tí lá Kingosálmabókin vælvarð og óspilt! Skrínið er enn varðveitt í Hvalbær sum ein dýrgripur um hesa hending! Óðrvisi var við sálmbók-

doyggja, goymdi hana so væl, syngja vit, og Chr. Matras yrkir mergjandi: »Ein óskrivað søga, ein orðaleys røða, um fólkið her livdi, skapaði tjóð!«

Vit byggja víðari á stóð, sum fedrarnir bygdu á, og hóast stórar broytingar í okkara øld, er gleðið boðskapurin hin sami. Hann ljóðaði í katolskari tíð, og hann ljóðaði, tá trúbotin fór fram, seinni kom hann til sjóndar ígjøgnum m.a. Brochmann, Kingo, Balle, Blædel, Jákup Dahl, og vit kunnu nevna eina ógrýnnu av dýrgripum, ið andaliga hava føtt okkara fedrar. Sami gleðið boðskapur ljóðar enn, og ein partur av honum eru orðini, ið frælsarin talar til okkum í dag: »Fellur ikki hveitikornið í jørðina og doyr, tá er og verður tað

